

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم و برزنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

روزنامه «الخبار» چاپ لبنان
برگردان از: احمد مزارعی
۰۶ جولای ۲۰۲۰

اتفاقیه همکاری ستراتیژیک میان ایران و چین: ایران در قلب «جاده ابریشم»

مسیری که سطح همکاری ایران با چین را تا این حد ارتقا داد، نشاندهنده این است که دولت ایران نسبت به مسیری که در سابق پیموده بود، احساس سرخوردگی کرده است. (خبرگزاری فرانسه)

قانون فزیک به ما می گوید که «فشار ایجاد انفجار می کند». اما در سیاست کسانی هستند که با استفاده از فشارهای امریکا گزینه های دیگری را انتخاب می کنند، به این امید که برای رهائی از فشارها و تحریمهای اقتصادی موجود می کوشند. منتهای تازه ای برای رهائی خود پیدا کنند و این کاری است که اخیراً تهران و بیجینگ به وسیله اتفاقیه ستراتیژیک بیست و پنجساله به آن مبادرت کردند. صاحب نظران ایرانی بر این باورند که این اتفاقیه ایران را به همپیمان اول چین در منطقه تبدیل خواهد کرد.

ایران از همان اوایلی که برنامه سازندگی خود را آغاز نمود، از هیچ فرصتی در جهت تحقق آرمان تاریخی خود یعنی زنده کردن «جاده ابریشم» و سهمی شدن در آن کوتاهی نکرد زیرا این جاده در گذشته نیز به امپراتوری پارس نسبت به دیگران ارجحیت می داد.

نباید پنداشت که تنها این دیدگاههای تاریخی منظور نظر ایران بوده است. دوشنبه گذشته تهران موافقت خود را برای امضای یک اتفاقیه همکاریهای ستراتیژیک با چین که مدت زمان آن بیست و پنجسال است اعلام داشت. دولت ایران محمد جواد ظریف وزیر امور خارجه را مکلف نمود تا مذاکرات نهائی را با طرف چینی به پایان برده و معاهده را امضا نماید. اما در عین حال جزئیات و تفصیلهای این همکاری جدی انتشار نیافته است. اوایل سال گذشته یک هیأت ایرانی شامل رئیس پارلمان ایران، وزیرای خارجه، نفت، اقتصاد و دارائی و همچنین رئیس بانک مرکزی ایران برای ادامه مذاکرات در این مورد، از چین بازدید به عمل آوردند.

اوایل ماه سپتمبر گذشته و پس از مذاکراتی که ظریف در بیجینگ انجام داد، در اواخر ماه اگست سال گذشته مجله «پترولیوم ایکونومیست» اطلاعاتی را انتشار داد مبنی بر این که چین در نظر دارد مبلغ دویست و هشتاد میلیارد دلار در صنایع پتروشیمی ایران سرمایه گذاری کند، همچنین مجله دیگری که متخصص مسائل انرژی در ایران است از قول یک منبع عالیمقامی که در ارتباط با وزارت نفت ایران است اظهار داشت، این اتفاقیه در جریان مسافرت آقای ظریف

وزیر خارجه ایران مورد تأکید قرار گرفته است. همین مجله افزود که چین تعهد سپرده است تا مبلغ یکصد بیست میلیارد دیگر نیز در بخش نفت و صنایع زیر بنائی ایران به کار اندازد. در همین رابطه سایت ایرانی «تسنیم» نیز در ماه سپتمبر گذشته در مورد این اتفاقیه مطالبی نوشت و توضیح داد که در نتیجه انعقاد این اتفاقیه، یک خط قطار به طول نهصد کیلومتر میان تهران و مشهد احداث خواهد شد، و خط قطار مافوق سرعت دیگری نیز میان تهران، قم و اصفهان کشیده خواهد شد، در کنار همه اینها شبکه سراسری قطار ایران نیز توسعه داده خواهد شد.

یک منبع صاحب نظر پرونده روابط چین و ایران به روزنامه الاخبار اظهار داشت که هدف از امضای این اتفاقیه این می باشد که «چینیها اطمینان حاصل کنند که ایران همکاریهای خود را با آنها ادامه خواهند داد حتی اگر آنها مشکلات خود را با کشورهای غربی حل نمودند و ایران خواهد توانست به همپیمانی خود با چین ادامه دهد». این صاحب نظر ایرانی چنین ادامه داد «حد اقل نتایج این اتفاقیه این خواهد بود که به مجرد اجرائی شدن آن، چین اقدام به خرید بیشتری نفت ایران خواهد کرد.، طریقه پرداخت پول آن نیز بدین شکل خواهد بود: دوسوم قیمت آن به صورت نقد پرداخت خواهد شد و یک سوم دیگر به صورت کالا و خدمات». همین منبع اضافه نمود: «در این مرحله چین شروع به اجرای برنامه های اقتصادی خواهد نمود و با سرمایه گذاری در ساختارهای زیربنائی را آغاز خواهد کرد که می تواند زمینه اشتغال میلیونها ایرانی را فراهم آورد در نتیجه ایران به مرکز بزرگ تولیدی کارخانه های چین برای توزیع کالاهای خود به خاورمیانه و غرب و شمال غرب آسیا مبدل خواهد شد و دیگر چین نیازی ندارد که تولیدات خود را از چین به این مناطق بفرستد» اما بنا به گفته همین منبع، مهمترین ابعاد ستراتیژیک این اتفاقیه این است که «ایران مرکز وابستگاه اصلی جاده ابریشم چین خواهد شد».

همزمان با امضای معاهده همکاری میان دو کشور مقابل با فشارهای امریکا نیز آغاز گردید، محسن شریعتی یکی از استادان دانشگاه شهید بهشتی که متخصص امور چین می باشد، اظهار داشت «رابطه میان چین و ایران از مشکلاتی که میان چین و امریکا وجود دارد تأثیر خواهد پذیرفت» وی در مصاحبه ای که با روزنامه «ستاره صبح» متعلق به اصلاح طلبان داشت، اینچنین اظهار نمود: «امروز امریکا نقش اصلی را در رابطه میان چین و ایران دارا می باشد». از سوئی یک متخصص دیگر امور چین، آقای رحمن قهرمانپور، در مصاحبه با روزنامه فوق موضوع تأثیر عملکردهای ترمپ بر سیاستهای چین را انکار نمی کند، اما وی این وضعیت را در چهارچوب فراهم آمدن این زمینه می بیند که پس از کاهش پیدا کردن نقش امریکا در خاورمیانه، چین در منطقه حضور پیدا کرده و وجود خود را تثبیت می نماید.

به نظر نمی رسد که دستاوردهای ایران از این همکاری، تنها دارای جوانب اقتصادی باشد. علی رغم اهمیت برکهای برنده ای که قرارداد همکاری تهران و چین در مقابل با واشنگتن در اختیار دارند، تنها در جهت مصلحت چین نخواهد بود. روزنامه اصولگرای «خراسان» در سر مقاله خود به این موضوع اینچنین پرداخته است: «هدف چین از امضای این معاهده همکاری با ایران، تحقق اهداف سه گانه زیر است: تضمین به دست آوردن انرژی و مواد خام، رقابت اقتصادی و سیاسی با روسیه و کاهش دادن کمبود کسری بازرگانی طرفین» روزنامه اضافه نمود: «چین در طرح اقتصادی خود برای منطقه در نظر دارد تا ایران را شریک اول اقتصادی خود قرار دهد». روزنامه خراسان این ارزیابی خود را از برنامه بازرگانی چین با ایران، بر اساس بیانییه های اتاق صنایع، تجارت، معادن و زراعت تهران برگرفته است. بر اساس این ارزیابی که در ماه گذشته صادر شده است، روشن می گردد که چین از نظر صادرات و واردات کالاهای غیر نفتی در سال جاری با ایران در مرتبه اول قرار داشته است (ماه مارچ ۲۰۱۹ - ماه مارچ ۲۰۲۰) صادرات ایران به چین به مبلغ نه و نیم میلیارد دلار بوده است و این به نسبت بیست و سه درصد کل صادرات غیر نفتی ایران به حساب می آید. این مبلغ نسبت به سال گذشته ۲/۵٪ رشد داشته است. در سال گذشته صادرات

غیر نفتی به چین نزدیک به ۹/۳ میلیارد دالر بوده است، در مقابل قیمت واردات از چین در سال گذشته ۱۱/۲، میلیارد دالر بوده است که ۲۶٪ مجموع واردات کشور می باشد و ۸٪ نسبت به سال گذشته رشد داشته است، جمع واردات ایران از چین در سال گذشته ۱۰/۴ میلیارد دالر یعنی ۲۴٪، کل واردات ایران محسوب می شود. توضیحات بالا نشان می دهد که صادرات و واردات به چین و از چین در سال گذشته ایرانی نسبت به سال ماقبل آن افزایش داشته است. اما قیمت واردات بیش از صادرات بوده است که برای بازرگانی ایران با چین، منفی به حساب می آید. مقدار این مبلغ منفی ۱/۷ میلیارد بوده است که قیمت اجمالی آن ۵۶۵، میلیون دالر می شود. نسبت کسری بازرگانی ایران در سال ماقبل آن ۱۲/۱ میلیارد دالر بوده است.

در بررسی ما از دلایل ایرانیها در مورد آنچه را که گفته شد، می توان در اظهارات رئیس بخش سیاسی روزنامه «فرهیختگان» آقای علی جمشیدی اصولگرا جمع بندی نمود «درپیش گرفتن مسیری در جهت ارتقای سطح همکاری با چین دلالت بر این دارد که حکومت ایران نسبت به پیمودن مسیر سابق که مدتها امیدوار بود که تحریمها برداشته شود و یا سیستم انستکس اروپا برای مبادله بازرگانی به کار بیفتد نا امید و سرخورده شد». وی اضافه نمود «آنچه که میان چین و ایران پیش آمد، نتیجه تجربه حکومت ایران بود تا راههای دیگری انتخاب کرده و بتواند به قدرت بیشتری دست یابد و بر وضعیت فعلی فائق گردد».

آقای حشمت فلاح پیشه رئیس کمیته امنیت در پارلمان که امیدواری زیادی به این اتفاق دارد، موفقیت آن را درگرو تحقق سه شرط می داند: یکم، «تأمین بودجه این اتفاق باید برای درازمدت از طرف دوکشورتأمین شود»، دوم، «اتفاقیه شامل بخش عمرانی وزیریناهای حمل و نقل باشد» اما در مورد شرط سوم، امیدواری به این اتفاق درگرو «ادامه و توانوانمندی قدرت افرادی است که این اتفاقیه را امضاء کرده و این که آنها یک دورنمای روشنی در مورد بهره برداری از میدانهای گاز و نفت داشته باشند» زیرا ایران در این زمینه از کشورهای دیگر از جمله عراق عقب تر است، البته از قول ایشان.

به نظر نمی رسد دستاوردهای ایران از این اتفاقیه، تنها در جانب اقتصادی باشد، موضعگیری چین به نفع ایران در «جلسه شورای امنیت» به قول قهرمانپور، جدا از مذاکرات دوجانبه ایران و چین، که قبل از اجلاس «شورای امنیت» در هفته گذشته انجام گرفت نبود. بنا بر این موضعگیری، از طرف چین، به قول قهرمانپور از قبل اینچنین توافق شده بود «تا اگر امریکا بخواهد در شورای امنیت علیه ایران قانونی به تصویب برساند تا حق داشتن اسلحه رانداشته باشد، چین آن را وتو کند. (۱) قرار است در تاریخ اول اکتوبر آینده شورای امنیت در این مورد تصمیم گیری کند».

توضیح زیرنویس از مترجم :

۱. شورای امنیت ۱۳ سال پیش در اوج بحران اتمی ایران، طی قطعنامه ای خرید و فروش هرگونه سلاح متعارف را که در شمار فعالیت های عادی کشورهاست، در ارتباط با ایران ممنوع کرد. «البته به قول حاجی زاده رئیس فضا - هوای سپاه، ما از چند ماه بعد از این ممنوعیت انواع راکتهای بالستیک آزمایش کردیم، اتفاقی هم نیفتاد». دلیل این ممنوعیت نگرانی از ماهیت برنامه اتمی ایران و در اصطلاح شورای امنیت کاهش احتمالی تسلیحات اتمی ایران بود. تحریم تسلیحاتی شورای امنیت قرار است ۲۷ مهرماه امسال تمام شود، حال امریکا که خود از برجام خارج شده و در این زمینه نه حقوق و نه مشروعبیتی دارد در نظر دارد این مصوبه را مجددا تجدید نماید، چین و روسیه از پشتیبانان ایران در این مورد بوده و باز هم بدون شک این مصوبه را وتو خواهند کرد. زیرا این دوکشور در عرصه های ژئوپلیتیک و ژئوجوگرافیک به خصوص در منطقه خاورمیانه به ایران نیاز مبرم دارند، روسیه برای حفظ موقعیتش

در سوریه و چین به خاطر رقابت و درگیری بسیار شدید اقتصادی که با امریکا دارد نیاز مبرم به تشکیل و رونق دادن جاده ابریشم دارد که ایران در قلب آن است و محور مقاومت که در همراهی با ایران عمل می کند نیز نقش مهمی در آن دارد. بدون همکاری ایران این محور، چین از یک بازار بزرگ صدها میلیاردی در منطقه محروم می شود، به ویژه که قرار است یک خط آهن از چین به روسیه، ایران، عراق، سوریه و مدیترانه کشیده شود...

پنجشنبه دوازدهم تیر [سرطان] ۱۳۹۹